

ZÁRÓ SZAKMAI JELENTÉS
MECENATÚRA (MEC_21) pályázat
4. ALPROGRAM (MEC_K_21)

Tudományos kiadványok, szakkönyvek papíralapú és egyidejűleg nyílt hozzáférésű elektronikus formátumban történő megjelenésének támogatása

EPR pályázat azonosító: 140988

Pályázó kutató: Kriska György

Befogadó intézmény: ELKH Ökológiai Kutatóközpont

1. A megjelent kiadvány címe: Édesvízi gerinctelenek Közép-Európában
2. A kiadvány műfaja és nyelve: magyar
3. A kiadvány megjelenésének időpontja (év, hónap): 2022. szeptember
4. A papíralapú kiadvány megjelent példányszáma: 400
5. A papíralapú kiadvány terjesztésének módja: A nyomtatott kötet a Flaccus Kiadó saját könyvesboltjában, valamint webáruházán (<https://www.flaccus.hu/edesvizi-gerinctelenek-kozep-europaban-27933?keyword=kriska>) keresztül vásárolható meg. A kiadó folyamatos, igény szerinti utánnyomással biztosítja a könyv elérhetőségét.
6. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány formátuma: HTML
7. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány elérhetősége:
Az ELKH Ökológiai Kutatóközpont és az Eötvös Loránd Tudományegyetem szerverein:
<https://vizi-gerinctelenek.ecolres.hu/>
<https://vizi-gerinctelenek.ecolres.hu/hatarozo/index.html>
<http://bszm.elte.hu/vizi-gerinctelenek/>
<http://bszm.elte.hu/hatarozo/>

8. A papíralapú kiadvány igényes, magas színvonalú és minőségű nyomdai megjelenése tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter):

A papíralapú kiadvány nyomdai megjelenése tekintetében tett eredeti vállalások túl lettek teljesítve. Ennek az oka az, hogy a könyvet 80 grammos ofszetpapír helyett 130 grammos műnyomóra nyomtatták, így elkerülhetővé vált, hogy a képek átüssenek az oldalakon. Ezen kívül az eredeti tervekkel ellentétben a könyvborító keménytáblás lett.

9. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány korszerű technológiát képviselő, felhasználóbarát, magas minőségű kiadása tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter):

Az elektronikus kiadvány magas interaktivitásfokú, mobiltelefon kompatibilis honlapokról érhető el. Az interaktivitás leginkább a digitális állathatározók esetében érhető tetten, ami mobiltelefonos használat során kiváló lehetőséget ad akár a terepi, akár a laboratóriumi állathatározások sikeres elvégzésére. A honlapok korlátlan elérhetőséget biztosítanak minden felhasználó számára. Fentemlített honlapokon túl az Akadémiai Kiadó MeRSZ rendszerében is meg kívánjuk jelentetni a könyvet, amire várhatóan még idén sor kerülhet. Egy korábbi kiadványunk esetében már jól működött ez az együttműködés, amelynek eredményeként könyvünk korlátozás nélkül elérhető az interneten (<http://totdk.elte.hu/tankonyv/>) és a MeRSZ rendszerében is megtalálható.

10. A benyújtott projekttervben vállalt és a teljesített célok közötti eltérések bemutatása, indoklása (pl. a terjesztés módja, példányszám, elektronikus kiadvány formátuma stb.) (max. 1000 karakter):

A megvalósítás során egyedül az elektronikus kiadvány formátumában történt némi, lényegét nem érintő változás. Eredetileg az elektronikus kiadvány az Akadémiai Kiadó MeRSZ rendszerében jelent volna meg, most viszont az Eötvös Loránd Tudományegyetem és az ELKH Ökológiai Kutatóközpont szervereiről érhető el az anyag. Ettől függetlenül a kiadványt továbbra is tervezzük megjelentetni a MeRSZ-ben. A változtatásra a nyomtatott kiadvány megfelelő minőségben és terjedelemben való megjelentetése miatt volt szükség. Nevezetesen a projekt sikeres megvalósításának érdekében a digitális megjelentetésre betervezett összeget a jelentősen megemelkedett nyomdai költségek kifizetésére kellett átcsoportosítani, miközben a honlapok programozását én végeztem el anyagi ellenszolgáltatás nélkül.

11. A kiadvány tartalmának ismertetése (max. 2000 karakter):

Az „Édesvízi gerinctelenek Közép-Európában” című kötet az édesvizekben élő gerinctelen állatokról nyújt teljeskörű áttekintést, ezért jelentősen túllép a hagyományos határozói kereteken. Segítségével nem csupán azonosíthatjuk az édesvizek anyagforgalmában, a biológiai vízminősítésben és a vizek természetes öntisztulásában létfontosságú gerinctelen szervezeteket, hanem részletes ismertetést kapunk életmódjukról és az ökológiai rendszerekben betöltött szerepükről is. A könyv egy általános határozókulccsal kezdődik, amelynek használatával a vizsgált élőlényt egy nagyobb csoportba, taxonba tudjuk besorolni. A könyv ezután az egyes élőlénycsoportok bemutatásával folytatódik. Ebben a részben a taxonspecifikus határozórészek előtt képekkel illusztrált szöveges leírások szerepelnek. A határozókulcsokban a rövid szöveges jellemzéseket színes grafikák egészítik ki, amelyek fényképekkel együtt segítik a gerinctelenek

azonosítását. A rajzok részletesen feliratozottak, a határozóbélyegek nevei mellett az általános tájékozódást segítő szervek (pl. fej, ízelt láb, összetett szem) neveit is megjelenítik. A grafikák színezése az élőlényekről készült fotók eredeti színein alapul. A határozókulcsokban a sorok végén szereplő vastagított számok jelzik azt, hogy egy adott meghatározástól a határozókulcs hányadik sorához kell továbblépnünk. Végül több lépés után eljutunk a végállomáshoz, egy adott taxonhoz. A magyar nyelvű könyvhöz interaktív digitális melléklet és filmgyűjtemény tartozik.

A könyv 2022. végén angol nyelven is megjelent a Springer Kiadó gondozásában:

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-95323-2>

Tartalom: Általános határozókulcs, Szivacsok, Csalánozók, Laposférgek, Csillóshasúak, Medveállatkák, Kerekcsigák, Húrférgek, Fonálférgek, Puhatestűek, Gyűrűsférgek, Pókszabásúak, Rákok, Ugróvillások, Kérészek, Szitakötők, Álkérészek, Poloskák, Bogarak, Fátyolkák, Tegzesek, Lepkék, Kétszárnyúak, Mohaállatok, Oktatás és ismeretterjesztés, Névmutató.

Terjedelem: 560 oldal

Kelt: Budapest, 2023. január 13.

.....

Pályázó kutató aláírása (vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás és időbélyegző)